

DANMARKS NATIONALPARKER

PÅ JAGT EFTER GODE HISTORIER I FREDENSBORG SLOTSHAVE

PÅ JAGT EFTER GODE HISTORIER I FREDENSBORG SLOTSHAVE

Fredensborg Slotshave er en af Danmarks største og smukkeste haver. Den gemmer på store alléer, smukke udsigter, historiske skulpturer og mange, mange historier. Denne folder er god at have med i hånden, når du går en tur i haven. Den fortæller dig ikke alt der er værd at vide, men giver dig 8 historier om haven, slottet og området. Historierne er nummererede, men du kan lave din egen rute og selv vælge rækkefølgen.

Rigtig god tur!

1 ET SLOT TIL FORNØJELSE

Fredensborg Slot blev bygget som et lystslot, der er det almindelige mennesker ville kalde et sommerhus. Dog lidt større.

De danske konger og dronninger har dog ikke haft tradition for at spille Ludo eller lægge kabaler, når de var i deres "sommerhus" her i Fredensborg. Når de skulle slappe af stod den på jagt, fiskeri, sejlads på søen eller ture i skoven. Alt sammen noget, der er rig mulighed for med Esrum Sø og de store nordsjællandske skove lige i baghaven.

HVORNÅR? Fredensborg Slot blev indviet i 1722. Det har siden fungeret som kongelig residens.

HVEM? Det var den danske konge, Frederik d. 4., der byggede slottet.

KAN DU FINDE?

Måske du kan få øje på garderne, der står ved slottet. De står der dog kun, når der er kongelig residens på slottet. Deres store bjørneskindshuer er særlig karakteristiske. Huerne blev opfundet, fordi de fik soldaterne til at se højere og mere skræmmende ud, når de kom gående på slagmarken.

NATIONALPARK KONGERNES NORDSJÆLLAND

Nationalpark Kongernes Nordsjælland er et skatkammer for naturelskere. Her kan du opleve noget af Danmarks rigeste natur og enestående kulturspor fra fortiden. Tag på opdagelse i Danmarks næststørste nationalpark og oplev havørnens majestætiske vingeslag over Gribskov, bævernes spor ved landets største sø Arresø eller se lyn-gen blomstre på Melby Overdrev. Se sporene efter vores forfædre gemt i kobberbelagte slotstårne, gamle borgmure, snorlige skovveje og tunge jættestuesten. I nationalparken møder du historiens og naturens vingesus – og mærker hvordan fortiden vækkes til live i nutiden.

NATIONALPARK KONGERNES NORDSJÆLLAND

Klostergade 12, DK-3230 Græsted
nationalparkkongernesnordsjaelland.dk

NATIONALPARK
KONGERNES NORDSJÆLLAND

Foto: VisitNordsjælland / Daniel Overbeck

2 DET SKÆVE HUS

Du har måske hørt om Det Skæve Tårn i Pisa. Men her på kanten af Esrum Sø, finder du en bygning, der er næsten lige så skævt. Det skæve hus kaldes i daglig tale Skipperhuset.

Frederik den 4. (ham der også byggede Fredensborg Slot) var meget glad for at sejle på Esrum Sø. Derfor fik han lavet en helt særlig båd med tre master og otte kanoner, som han kunne sejle i på søen. Han var så glad for sin båd, at han fik bygget Chaluphuset, som en "garage", så den kunne ligge i tørvejr. Derfor er der i Chaluphuset en høj port, hvor en båd med master kan sejle ind. I Skipperhuset boede skipperen, der havde ansvar for at passe på kongens både og sejle de kongelige på søen.

HVORNÅR? Skipperhuset består af tre hvide bygninger. Den ældste, Chaluphuset, er fra 1725. De to yngste, Beghuset og Skipperens hus, er fra ca. 1750.

KAN DU FINDE?

Den store port hvor bådene kan sejle ind. Det var herinde i Chaluphuset, Frederik d. 4.s skib lå. I dag har Bådfarten deres to både Viking og Rolf liggende i huset. Rolf har sejlet på Esrum Sø siden 1917.

KAN DU FINDE?

Du kan gå på tur mellem de mange statuer i Nordmandsdalen og få et indtryk af, hvordan almindelige mennesker så ud og gik klædt i 1700-tallet. Se om du kan finde "udkigsmanden" med kikkert for øjet.

Foto: VisitNordsjælland / Ann Jørgensen

3 70 STATUER I NORDMANDSDALEN

I 1700-tallet rejste en postmand ved navn Jørgen Garnaas rundt i Norge, der dengang var en del af det danske rige. På sine rejser lavede han små figurer af de lokale han mødte. Det fik kong Frederik d. 5. at vide. Han syntes, at figurerne var så fine, at han fik lavet dem som statuer i fuld størrelse. Statuerne står her i Nordmandsdalen.

HVORNÅR? De oprindelige statuer blev lavet i perioden 1764 – 1784. Efterhånden blev de medtaget af vejr og vind, så i årene omkring år 2000 blev de nuværende statuer lavet som er eksakte kopier.

HVEM? Det var den danske kong Frederik d. 5., der fik lavet statuerne. Statuerne forestiller helt almindelige mennesker; bønder, fiskere og andet godt folk fra Norge og Færøerne.

HVOR MANGE? Der er i alt 70 statuer i Nordmandsdalen. De fleste af dem forestiller nordmænd, men der er også færinger imellem.

4 KONGENS BRO

Den lange bro, der stikker lige ud i Esrum Sø, hedder Kongebroen. Navnet er meget passende, fordi den har været brugt som landgangsbro af de kongelige, når de skulle sejle på søen. Engang lå der også et lille hus ude på broen. Her kunne kongen spise og fiske med smuk udsigt ud over søen. Huset blev dog revet ned for mange år siden.

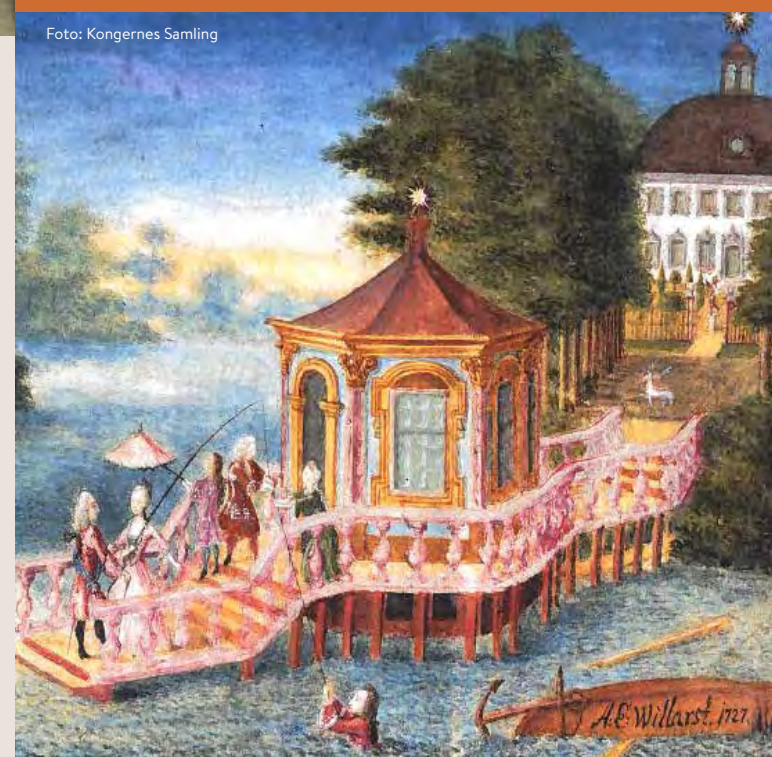
Oppe på bakken ligger to små huse, der kaldes Eremitagepavillonerne. I det ene hus har der været køkken, så kongens tjenestefolk ikke skulle slæbe maden hele vejen fra slottet, når kongen spiste i lysthus på broen. Det andet hus på toppen af bakken havde en spisesal. Her kunne kongens hof spise. Hoffet var rådgivere og tjenestefolk, som hjalp kongen.

HVORNÅR? Den første Kongebro blev bygget i 1722. Eremitagepavillonerne på bakken blev bygget i 1725.

KAN DU FINDE?

Hvis du bruger Kongebroen som sigte, kan du på den anden side af søen se en rydning i skoven. Den har navnet Dronningens Bøge og her er en lang lige vej, der fortsætter ind i Gribskov. Kongen kunne sejle fra Kongebroen til Dronnings Bøge og tage videre på jagt i skoven.

Foto: Kongernes Samling

ESRUM SØ

DE HIDSIGE
HUNDES PLADS

5

DE SYV STORE VEJE

7

KONGENS BRO

4

FREDENSBORG SLOT & SLOTSHAVE

FREDENS SLOT

6

NORDMANDS-
DALEN

3

ET SLOT TIL
FORNØJELSE

1

SKIPPERHUSET

2

BYEN RUNDT
OM SLOTTET

8

5 DE HIDSIGE HUNDES PLADS

Det kan være, at du tænker, at Fredensborg Slotshave er et sted til at gå rolige ture. Det er haven også, men i 1700-tallet var det også et udgangspunkt for kongelige jagter.

Godt gemt mellem slothavens træer findes et åbent område med det pudsige navn Hidsepladsen. Men navnet giver faktisk god mening, fordi det var her, man hidsede jagthundene op inden jagten. Så var de klar til at forfølge byttedyr rundt i haven med konge og jægere galoperende efter sig.

KAN DU FINDE?

Den lille bakke på midten af pladsen, hvor der står en lille bygning. Her kunne kongen sidde og se på hundene, når de blev hidset op inden jagten.

6 DE SYV STORE VEJE

Ud fra Fredensborg Slot stråler syv veje i en halvcirkel. Der var mere end 15 km alléer dengang haven var nyanlagt.

Haven er en såkaldt barokhave. Den største af sin slags i Danmark. I barokken skulle haverne være symmetriske med lange lige veje - ligesom de syv alléer her i haven. Slotshaven var en måde for kongen at demonstrere sin magt over naturen.

HVORNÅR? Haven blev etableret i 1720'erne samtidig med slottet. Den er flere gange blevet ændret. Haver er som hår. Moden skifter, og så laver man dem om. I hvert fald hvis man er konge.

HVEM? Slotshaven blev skabt af Frederik d. 4. med hjælp fra arkitekten J.C. Krieger. I midten af 1700-tallet omlagde Frederik d. 5. haven, som i store træk er den have, vi ser i dag.

7 FREDENS SLOT

Du har måske aldrig tænkt over, hvorfor Fredensborg Slot hedder Fredens-borg. Men det er der en god grund til. I starten af 1700-tallet kæmpede Danmark i alliance med Rusland mod Sverige mod Sverige i Store Nordiske Krig. En langvarig krig, der bølgede frem og tilbage i mere end 20 år. Da krigen endelig var slut, navngav Frederik d. 4. sit nye slot Fredensborg for at markere, at der nu endelig var fred.

HVORNÅR? Store Nordiske Krig varede fra 1700 til 1721. Året efter stod Fredensborg Slot færdigt.

KAN DU FINDE?

Den runde plads med lindetræer rundt om og en obelisk i midten? Den kaldes ballonpladsen, fordi man tidligere spillede bold - eller ballon som det blev kaldt - med en oppustet svine- eller fåreblærer.

Foto: VisitNordsjælland / Ann Jørgensen

Foto: Fredensborg Arkiv

8 BYEN RUNDT OM SLOTTET

Et slot kræver en by. I 1700-tallet voksede byen Fredensborg omkring slottet. Her boede soldater, håndværkere, handelsmænd og andre, der var med til at servicere kongen og hoffet. Fredensborg er derfor en rigtig slotsby.

I nærheden af slottet kan du finde flere smukke bygninger, hvis historie knytter sig til slottet. Store Kro blev opført kort tid efter slottet. Her kunne folk, der skulle i audiens hos kongen, bo. Der ligger også mange store villaer, hvor der har boet vigtige folk. Bl.a. "Kejserens Villa" som er bygget af den russiske Zar Alexander, der var gift med Kong Christian d. 9.s datter Dronning Dagmar.

HVORNÅR? Da Fredensborg Slot blev opført i 1722 lå det langt ude på landet. Her var ingen by, men den opstod sammen med slottet i løbet af de efterfølgende år. Byen fik navnet Fredensborg ligesom slottet.

KAN DU FINDE?

"Kejserens Villa", der er opført af den russiske Zar Alexander i slutningen af 1800-tallet. Villan ligger lige ud til Fredensborg Slotshave. Villan er hvid med fem vinduer mod slotshaven og en dør i stuetagen. På 1. sal er der en kvist med fine træudskejlinger.